

PODMIOTOWOŚĆ,
KOMPETENCJE
I ZASADY UE

CELE UE - ART. 3

- wspieranie pokoju, jej wartości i dobrobytu jej narodów,
- przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości,
- rynek wewnętrzny i unia gospodarczo-walutowa,
- propagowanie wartości w stosunkach zewnętrznych.

ZASADY DZIAŁANIA UE

- przyznanie kompetencji,
- pomocniczość,
- proporcjonalność,
- poszanowanie równości i tożsamości narodowej państw członkowskich,
- lojalna współpraca,
- równowaga instytucjonalna,
- demokracja i państwo prawne,
- niedyskryminacja,
- poszanowanie praw podstawowych.

VAN GEND & LOOS

- Wspólnota stanowi nowy porządek prawnomiędzynarodowy, na rzecz którego państwa członkowskie ograniczyły w określonym zakresie swoje suwerenne prawa. Podmiotami tego porządku prawnego są zarówno państwa członkowskie, jak i ich obywatele.

ZASADA PRZYZNANIA

- Unia może działać tylko w **zakresie** swoich kompetencji i ma ich tylko tyle, ile powierzyły jej państwa członkowskie.
- art. 4.1

WYBÓR WŁAŚCIWEJ PODSTAWY PRAWNEJ!

- Norma kompetencyjna określi:
 - upoważnienie Unii do wydania aktu,
 - podział kompetencji między UE a państwa,
 - sposób wykonania kompetencji przez UE

KOMPETENCJE

- wyraźne - wskazane w Traktatach,
- dorozumiane - na podstawie funkcji/celów UE,
- ogólne - dot. rynku wewnętrznego (114 i 115 TFUE),
- dodatkowe - (352 i 2 deklaracje do TL)

KOMPETENCJE

- Wyłączne – art. 3 TFUE
- Wspierające, koordynujące i uzupełniające - art. 6 TFUE
- Dzielone - art. 4 TFUE

ZASADA PIERWSZEŃSTWA PRAWA UE

- Doktryna przejęcia/preempcji/zajętego pola
- art. 2 ust. 2 TFUE

ZASADA POMOCNICZOŚCI

- Preambuła: „(...) decyzje są podejmowane jak najbliżej obywateli”,
- art. 5 ust. 3 TFUE,
- wymóg uzasadnienia aktów poza obszarem kompetencji wyłącznych,
- dwustopniowy test

ROLA PARLAMENTÓW NARODOWYCH

- Protokół w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności (przy TL),
- 8 tygodni na uzasadnioną opinię dot. aktu ustawodawczego,
 - żółta - 1/3 głosów (lub 1/4 dot. PWBIS) - analiza, projektodawca decyduje
 - pomarańczowa - zwykła większość - analiza, Komisja decyduje

ZASADA PROPORCJONALNOŚCI

- kontrola konkretnego środka - UE i p. czł.,
- we wszystkich kompetencjach UE
- TSUE bada:
 - odpowiedniość i konieczność środka,
 - współmierność środka

INTERNATIONALE HANDELSGESSELLSCHAFT

- Zakaz ograniczania swobody działań jednostek ponad to, co jest konieczne w interesie publicznym

POSZANOWANIE RÓWNOŚCI I TOŻSAMOŚCI NARODOWEJ P. CZŁ.

- akcent na równość, autonomię i suwerenność państw,
- przykłady:
 - 36 TFUE - ochrona tożsamości narodowej,
 - 36 TFUE - ochrona moralności publicznej,
 - kontrola aktów (kartki)

WYŁĄCZNE KOMPETENCJE PAŃSTW:

- ograniczenia podatkowe w swobodzie przepływu kapitału - 65 TFUE,
 - system ubezpieczeń społecznych - 153.4 TFUE,
 - edukacja - 165.1 TFUE,
 - bezpieczeństwo wewnętrzne - 72 TFUE.
-
- Także te kompetencje muszą być wykonywane z poszanowaniem prawa UE - niedyskryminacji, proporcjonalności i poszanowania swobód rynku wewnętrznego.

ZASADA LOJALNEJ WSPÓŁPRACY

- 4.3 TFUE - 2 obowiązki pozytywne i 1 negatywny
- TSUE:
 - zakaz stanowienia sprzecznego prawa,
 - eliminacja sprzecznych przepisów,
 - odpowiedzialność za naruszenie PUE.

EFEKTYWNOŚĆ

- S. Biernat: *effect utile* jest regułą interpretacyjną, nakazującą Trybunałowi nadanie normom takiej treści, która pozwoli na optymalne osiągnięcie wyznaczonych przez prawo celów.

ZASADA EFEKTYWNOŚCI TO PODSTAWA:

- bezpośredniego stosowania,
- prymatu prawa UE,
- skutku prawnego dyrektyw...

ZASADA RÓWNOWAGI INSTYTUCJONALNEJ

- NIE: zasada jednolitych ram instytucjonalnych!
- unijny „trójpodział”:
 - każde działanie na podstawie Traktatów,
 - zakaz zastępstwa w wykonywaniu kompetencji,
 - lojalna współpraca - I 3.2 TUE